

# Spis treści

## SPIS TREŚCI

|                                                                                                                                  |           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>SPOTKANIE 1 – KURS PODSTAWOWY CZ. I</b>                                                                                       | <b>13</b> |
| I. REGULACJE PRAWNE, PODSTAWOWE POJĘCIA I ZASADY SZKOLENIA PERSONELU                                                             | 13        |
| 1. Podstawowe akty prawne regulujące przewóz towarów niebezpiecznych                                                             | 13        |
| 2. Podstawowe pojęcia i definicje                                                                                                | 16        |
| 3. Sposoby przewozu towarów niebezpiecznych                                                                                      | 21        |
| 4. Zasady szkolenia personelu                                                                                                    | 21        |
| II. KLASYFIKACJA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH                                                                                         | 29        |
| 1. Procedura klasyfikacji towarów niebezpiecznych                                                                                | 29        |
| 2. Klasy towarów niebezpiecznych                                                                                                 | 30        |
| III. DOKUMENTACJA I WYPOSAŻENIE POJAZDÓW                                                                                         | 40        |
| 1. Dokumenty przewożone w jednostce transportowej                                                                                | 40        |
| 2. Wyposażenie przewożone w jednostce transportowej                                                                              | 50        |
| IV. NALEPKI I ZNAKI OSTRZEGAWCZE                                                                                                 | 59        |
| 1. Nalepki ostrzegawcze                                                                                                          | 59        |
| 2. Znaki                                                                                                                         | 66        |
| V. TABLICE BARWY POMARAŃCZOWEJ I NUMERY ROZPOZNAWCZE ZAGROŻENIA                                                                  | 71        |
| 1. Wymagania dotyczące tablic barwy pomarańczowej                                                                                | 71        |
| 2. Numer rozpoznawczy zagrożenia                                                                                                 | 73        |
| <b>SPOTKANIE 2 – KURS PODSTAWOWY CZ. II</b>                                                                                      | <b>79</b> |
| I. WYŁĄCZENIA SPOD PRZEPISÓW ADR                                                                                                 | 79        |
| 1. Co to są wyłączenia?                                                                                                          | 79        |
| 2. Wyłączenia ze względu na charakter operacji transportowej                                                                     | 79        |
| 3. Wyłączenia dotyczące przewozu gazów                                                                                           | 81        |
| 4. Wyłączenia dotyczące przewozu paliw płynnych                                                                                  | 82        |
| 5. Wyłączenia dotyczące przewozu systemów magazynowania i produkcji energii elektrycznej                                         | 82        |
| 6. Wyłączenia dotyczące przewozu pojazdów, silników i innych urządzeń zawierających paliwa płynne lub gazowe                     | 82        |
| 7. Wyłączenia dotyczące próżnych, nieoczyszczonych opakowań                                                                      | 83        |
| 8. Wyłączenia dotyczące towarów niebezpiecznych używanych podczas przewozu jako czynnik chłodzący lub jako czynnik klimatyzujący | 83        |
| 9. Wyłączenia dotyczące przewozu źródeł światła zawierających towary niebezpieczne                                               | 84        |
| 10. Wyłączenia dotyczące przewozu w ilościach ograniczonych w jednostce transportowej                                            | 84        |
| 11. Wyłączenia dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych pakowanych w ilościach ograniczonych (LQ)                              | 88        |
| 12. Wyłączenia dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych pakowanych w ilościach wyłączonych                                     | 91        |
| 13. Wyłączenia dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych na podstawie przepisów szczególnych                                    | 92        |
| 14. Wyłączenia dotyczące przewozu materiałów lepkich                                                                             | 95        |
| 15. Towary nie podlegające ADR                                                                                                   | 95        |
| II. PRZEWÓZ W SZTUKACH PRZESYŁKI                                                                                                 | 97        |
| 1. Kiedy przewóz w sztukach przesyłki jest dozwolony a kiedy zabroniony?                                                         | 97        |
| 2. Podstawowe pojęcia                                                                                                            | 98        |
| 3. Wymagane dokumenty                                                                                                            | 98        |
| 4. Oznakowanie przesyłek                                                                                                         | 98        |
| 5. Wymagania dotyczące pojazdów                                                                                                  | 107       |
| 6. Ładowanie sztuk przesyłki                                                                                                     | 108       |

# Spis treści

|                                                                                            |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| III. PRZEWÓZ LUZEM .....                                                                   | 117        |
| 1. Kiedy przewóz luzem jest dozwolony, a kiedy zabroniony? .....                           | 117        |
| 2. Podstawowe pojęcia .....                                                                | 116        |
| 3. Wymagane dokumenty .....                                                                | 118        |
| 4. Wymagania dotyczące pojazdów i kontenerów .....                                         | 118        |
| 5. Zasady wykonywania przewozu luzem .....                                                 | 121        |
| IV. PRZEWÓZ ODPADÓW .....                                                                  | 129        |
| 1. Odpady a ADR .....                                                                      | 129        |
| 2. Wymagane dokumenty .....                                                                | 130        |
| 3. Nadzór nad przewozem i zasady wykonywania przewozu odpadów .....                        | 132        |
| 4. Wymagania szczególne wynikające z ADR .....                                             | 132        |
| V. TRANSPORT KOMBINOWANY .....                                                             | 135        |
| 1. Przewóz w łańcuchu transportowym zawierającym przewóz morski lub lotniczy .....         | 135        |
| 2. Przewóz morski pomiędzy portami bałtyckimi .....                                        | 136        |
| 3. Certyfikat pakowania kontenera lub pojazdu .....                                        | 138        |
| 4. Oznakowanie stosowane w transporcie morskim lub lotniczym .....                         | 139        |
| 5. Przewozy kombinowane kolejowo-drogowe .....                                             | 140        |
| <b>SPOTKANIE 3 – KURS PODSTAWOWY CZ. III .....</b>                                         | <b>143</b> |
| I. OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW PRZEWÓZU .....                                                    | 143        |
| 1. Obowiązki nadawcy .....                                                                 | 144        |
| 2. Obowiązki przewoźnika .....                                                             | 144        |
| 3. Obowiązki odbiorcy .....                                                                | 145        |
| 4. Obowiązki załadowcy .....                                                               | 145        |
| 5. Obowiązki pakującego .....                                                              | 146        |
| 6. Obowiązki napełniającego .....                                                          | 146        |
| 7. Obowiązki użytkownika kontenera-cysterny/cysterny przenośnej .....                      | 147        |
| 8. Obowiązki rozładowcy .....                                                              | 147        |
| 9. Pozostałe obowiązki członków załogi pojazdu .....                                       | 147        |
| 10. Rola i zadania doradcy do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych .....  | 148        |
| II. OCHRONA I NADZOROWANIE TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH .....                                   | 150        |
| 1. Przepisy ogólne dotyczące ochrony towarów niebezpiecznych .....                         | 150        |
| 2. Towary niebezpieczne dużego ryzyka .....                                                | 150        |
| 3. Nadzorowanie pojazdów .....                                                             | 153        |
| 4. Zasady rozsądnego zachowania się kierowcy .....                                         | 155        |
| 5. Zgłaszanie przewozu .....                                                               | 156        |
| III. UCZESTNICTWO W RUCHU DROGOWYM. PRZEJAZD PRZEZ TUNELE .....                            | 158        |
| 1. Przewóz towarów niebezpiecznych w przepisach prawa o ruchu drogowym .....               | 158        |
| 2. Zasady bezpieczeństwa w czasie przejazdu przez tunele .....                             | 160        |
| 3. Ograniczenia przejazdu przez tunele .....                                               | 162        |
| IV. CZYNNOŚCI PODEJMOWANE PRZEZ KIEROWCĘ PO ZAISTNIENIU WYPADKU LUB AWARII .....           | 166        |
| 1. Działania kierowcy w razie awarii lub wypadku .....                                     | 166        |
| 2. Podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy .....                                     | 168        |
| V. ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA, ADMINISTRACYJNA I KARNA .....                                 | 171        |
| 1. Służby uprawnione do kontroli przewozu towarów niebezpiecznych .....                    | 171        |
| 2. Zakres kontroli przewozu towarów niebezpiecznych .....                                  | 172        |
| 3. Sposób prowadzenia kontroli przewozu towarów niebezpiecznych – kategorie naruszeń ..... | 173        |
| 4. Sankcje karne .....                                                                     | 174        |
| <b>SPOTKANIE 4 – KURS SPECJALISTYCZNY: PRZEWÓZ W CYSTERNACH CZ. I .....</b>                | <b>185</b> |
| I. PODSTAWOWE POJĘCIA, WYMAGANE DOKUMENTY .....                                            | 185        |
| 1. Kiedy przewóz w cysternach jest dozwolony, a kiedy zabroniony? .....                    | 185        |
| 2. Podstawowe pojęcia .....                                                                | 185        |
| 3. Wymagane dokumenty .....                                                                | 190        |



|                                                                                 |            |
|---------------------------------------------------------------------------------|------------|
| II. WYMAGANIA DOTYCZĄCE POJAZDÓW .....                                          | 197        |
| 1. Konstrukcja pojazdów .....                                                   | 197        |
| 2. Stosowanie pojazdów .....                                                    | 204        |
| 3. Oznakowanie .....                                                            | 204        |
| 4. Wyposażenie jednostki transportowej .....                                    | 207        |
| 5. Badania techniczne .....                                                     | 207        |
| III. BUDOWA CYSTERN .....                                                       | 209        |
| 1. Zbiornik cysterny .....                                                      | 209        |
| 2. Wyposażenie obsługowe .....                                                  | 210        |
| 3. Wyposażenie konstrukcyjne .....                                              | 217        |
| 4. Kody cystern .....                                                           | 219        |
| 5. Oznakowanie cystern – tabliczka znamionowa .....                             | 222        |
| 6. Badania cystern .....                                                        | 224        |
| <b>SPOTKANIE 5 – KURS SPECJALISTYCZNY: PRZEWÓZ W CYSTERNACH CZ. II .....</b>    | <b>229</b> |
| I. EKSPLOATACJA CYSTERN .....                                                   | 229        |
| 1. Stosowanie cystern – wymagania ogólne .....                                  | 229        |
| 2. Metody napełniania cystern .....                                             | 232        |
| 3. Metody opróżniania cystern .....                                             | 234        |
| 4. Wahadło gazowe .....                                                         | 236        |
| 5. Podstawowe zasady postępowania przy napełnianiu i opróżnianiu cystern .....  | 236        |
| 6. BLEVE – śmiertelne zagrożenie .....                                          | 239        |
| II. ODDZIAŁYWANIE ŁADUNKU NA POJAZD W RUCHU .....                               | 241        |
| 1. Stabilność ładunku cysterny .....                                            | 241        |
| 2. Hamowanie i przyspieszanie .....                                             | 241        |
| 3. Jazda po łuku .....                                                          | 242        |
| 4. Warunki stabilności .....                                                    | 244        |
| <b>SPOTKANIE 6 – KURS SPECJALISTYCZNY: PRZEWÓZ</b>                              |            |
| <b>TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH KLASY 1 .....</b>                                    | <b>247</b> |
| I. PRZEWÓZ MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH - KLASYFIKACJA, DOKUMENTY,                    |            |
| OZNAKOWANIE PRZESYŁEK .....                                                     | 247        |
| 1. Podstawowe pojęcia .....                                                     | 247        |
| 2. Klasyfikacja materiałów wybuchowych .....                                    | 247        |
| 3. Wymagane dokumenty .....                                                     | 250        |
| 4. Oznakowanie przesyłek .....                                                  | 255        |
| II. WYMAGANIA DOTYCZĄCE POJAZDÓW .....                                          | 257        |
| 1. Rodzaje pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych klasy 1 .....           | 257        |
| 2. Konstrukcja pojazdów .....                                                   | 257        |
| 3. Stosowanie pojazdów .....                                                    | 263        |
| 4. Oznakowanie pojazdu, kontenera i cysterny .....                              | 264        |
| 5. Wyposażenie jednostki transportowej .....                                    | 266        |
| 6. Badania techniczne .....                                                     | 267        |
| III. WARUNKI WYKONYWANIA PRZEWOZU .....                                         | 269        |
| 1. Ładowanie razem towarów niebezpiecznych klasy 1 .....                        | 269        |
| 2. Ograniczenia ilości przewożonych towarów niebezpiecznych klasy 1 .....       | 271        |
| 3. Wymagania dodatkowe dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych klasy 1 ..... | 272        |
| <b>SPOTKANIE 7 – KURS SPECJALISTYCZNY: PRZEWÓZ</b>                              |            |
| <b>TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH KLASY 7 .....</b>                                    | <b>277</b> |
| I. PODSTAWOWE INFORMACJE O PROMIENIOWANIU JONIZUJĄCYM .....                     | 277        |
| 1. Elementarne wiadomości o budowie atomu i rodzajach promieniowania .....      | 277        |
| 2. Podstawowe pojęcia i jednostki .....                                         | 280        |
| 3. Wpływ promieniowania na organizmy żywe .....                                 | 281        |

# Spis treści

|                                                                                                     |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| II. KLASYFIKACJA I PAKOWANIE MATERIAŁÓW PROMIENIOTWÓRCZYCH .....                                    | 284        |
| 1. Rola ADR w przewozie materiałów promieniotwórczych.....                                          | 284        |
| 2. Klasyfikacja.....                                                                                | 284        |
| 3. Zwolnienia z ADR dotyczące materiałów promieniotwórczych.....                                    | 286        |
| 4. Dokumentacja .....                                                                               | 287        |
| 5. Sposoby przewozu.....                                                                            | 288        |
| III. WARUNKI WYKONYWANIA PRZEWOZU MATERIAŁÓW PROMIENIOTWÓRCZYCH .....                               | 296        |
| 1. Wymagania dotyczące pojazdów.....                                                                | 296        |
| 2. Zasady ładowania.....                                                                            | 298        |
| 3. Zatwierdzenia przewozu.....                                                                      | 302        |
| 4. Powiadamianie.....                                                                               | 303        |
| 5. Świadectwa.....                                                                                  | 303        |
| <b>WYKAZ TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH .....</b>                                                          | <b>307</b> |
| I. TABELA A – WYKAZ TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH WG NUMERÓW UN .....                                     | 307        |
| 1. Objasnienia.....                                                                                 | 307        |
| 2. Objasnienia do kolumn .....                                                                      | 307        |
| II. TABELA B – ALFABETYCZNY WYKAZ TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH .....                                     | 310        |
| TABELA A .....                                                                                      | 311        |
| TABELA B .....                                                                                      | 461        |
| <b>PRZEPISY SZCZEGÓLNE .....</b>                                                                    | <b>481</b> |
| I. PRZEPISY SZCZEGÓLNE OGÓLNE DOTYCZĄCE MATERIAŁÓW I PRZEDMIOTÓW .....                              | 481        |
| II. PRZEPISY SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE PRZEWOZU W SZTUKACH PRZESYŁKI - V .....                           | 516        |
| III. PRZEPISY DODATKOWE DOTYCZĄCE ZAŁADUNKU,<br>ROZŁADUNKU I MANIPULOWANIA ŁADUNKIEM – CV .....     | 517        |
| IV. WYMAGANIA DODATKOWE I PRZEPISY SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE NIEKTÓRYCH<br>KLAS LUB MATERIAŁÓW - S ..... | 520        |
| V. PRZEPISY SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE CYSTERN – TU, TC, TE, TA, TT, TM .....                             | 524        |
| VI. PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA CYSTERN PRZENOŚNYCH – TP .....                                          | 531        |